

तत्सक्तोऽयं न किञ्चिद्गणयति विदितं तेऽस्तु तेनास्मि दत्ता
मृत्येभ्यः श्रीनियोगाद्गदितुमिति गतेवाम्बुधिं यस्य कीर्त्तिः” ॥
अत्र विदितं तेऽस्त्वित्यनेन समापितमपि वचनं तेनेत्यादि
पुनरुपात्तं ॥ अथ रसदोषानाह ।

(५७७) रसस्योक्तिः स्वशब्देन स्थायिसञ्चारिणोरपि ।
परिपन्थिरसाङ्गस्य विभावादेः परिग्रहः ॥
आक्षेपः कल्पितः कृच्छ्रादनुभावविभावयोः ।
अकाण्डे प्रथनक्वेदौ तथा दीप्तिः पुनः पुनः ॥
अङ्गिनोऽननुसन्धानमनङ्गस्य च कीर्त्तनं ।
अतिविस्तृतिरङ्गस्य प्रकृतीनां विपर्ययः ।
अथानौचित्यमन्यच्च दोषा रसगता मताः ॥

रसस्य स्वशब्दो रसशब्दः शृङ्गारादिशब्दश्च । क्रमेण यथा ।

“तामुदीच्य कुरङ्गाक्षीं रसो न कोऽप्यजायत ।

चन्द्रमण्डलमालोक्य शृङ्गारे मग्नमन्तरं” ॥

स्थायिभावस्य स्वशब्दवाच्यत्वं यथा ।

“अजायत रतिस्तस्यास्त्वयि लोचनगोचरे” ।

व्यभिचारिणः स्वशब्दवाच्यत्वं यथा ।

“जाता लज्जावती मुग्धा प्रियस्य परिचुम्बने” ।

अत्र प्रथमे पादे “आसीन्मुकुलिताक्षी सेति” लज्जाया अनु-
भावमुखेन कथने युक्तः पाठः ।